

İslam ve Terör: Fıkhî Bir Yaklaşım,
Ahmet ÖZEL,
İstanbul: Küre Yayınları, 2014, 143 s.

Değerlendiren: Yrd. Doç. Dr. Hasan ŞAHİN*

Son yıllarda tırmanışa geçen terör, özellikle batı medyası tarafından çarpıtılarak İslam ve Müslümanlarla birlikte kullanılan bir kavram haline gelmiştir. Bu haksız durumu eleştiren Ahmet Özel "İslam ve Terör" isimli eserinde iddialara müdellel bir şekilde cevap vermekte ve görüşlerini fıkıh mirasımızda yer alan bir çok fıkhî hükümlerle desteklemektedir. Bu yönüyle bu çalışma bir düşünce kitabı olduğu kadar bilimsel bir eser olduğunu da göstermektedir.

İslam ile terör arasında kurulmak istenen bağın sunî olduğunu, cihad ve şeriat gibi kavram ve kurumların hedef alındığını ifade eden yazar, İslami hareketlerin yetersizliğinden, plansızlığından, aceleciliğinden ve kalitesizliğinden yakınmaktadır. (s. 15) Terörün İslam düşünce tarihinde fıkıh külliyyatında hirabe ve bağı gibi benzer suçlara karşılık geldiğini belirten yazar, terörün bunlardan daha ağır bir suç olduğunun altını çizmektedir. (s. 30) Dış düşmana karşı yapılacak eylem ve saldırılarda siyasi otorite vurgusu yapan yazar, bu tür faaliyetlerde meşru yönetimden izin alınması gerektiği konusu üzerinde durmaktadır. Böylece düşmana karşı yapılacak eylemler hem kontrollü olacak hem de daha etkili ve caydırıcı olabilecektir.

Masumların da zarar görebildiği intihar eylemlerinin esas itibariyle İslam'da meşru bir eylem tarzı olmadığını belirten yazar, Filistin'deki intihar eylemlerinin ise daha karmaşık olduğunu burada Müslümanların tamamen çaresiz bir duruma sokulduğunu ifade ederek konuyu şu şekilde yorumlamaktadır; "İşgale uğrayan, bütün uluslararası hukuk ve ahlak kuralları ihlal edilerek sürekli kıymlar uygulanan Filistin veya benzeri yerlerde, güçlü bir devlet ve askeri üstünlüğe karşı bu imkandan mahrum topluluklar ya boyun eğmeyi tercih edecekler veya direnmeye karar vereceklerdir. Bu ikinci durumda intihar eylemleri çaresizliğin doğurduğu belki tek tercih olarak direnişçilerin önünde hep duracaktır. Bugün dini otoritelerden onay alınmasının bu eylemlere başvurmada bir kolaylık

* Sinop Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Hukuku ABD, kervankervan@gmail.com

sağladığı düşünülse de bunun meşru sayılmaması halinde, önceden Allah'tan ecir umarak eyleme girişenlerin bu defa Allah'ın affına sığınarak eylemde bulunup bulunmayacakları önemli bir soru olarak kalmaya devam edecektir. Burada bu insanların çaresizlikle karşı karşıya bırakan işgalcileri ve zulümlerini göz ardı ederek sorumluluğu sadece eylemde bulunanlara yüklemeye çalışmak, sorunu çözmeyeceği gibi, işgal ve zulmün insaf ve adalete baskın geldiği gayri insani bir durumun sürdürülmesine de bir tür destek teşkil edecektir." (s. 49)

İslam'da birlikte yaşama şuuruyla değinin yazar, Müslüman devletlerin sosyal yardımlar başta olmak üzere topluma adil bir şekilde yaklaştığı ve din farklı gözetmeden tüm halkın ihtiyaçlarını karşılamayı amaçladığını belirterek dini çoğulculuğun hem geçmişte hem de günümüzde İslam anlayışında var olduğunu, bu nedenle Müslümanların hoşgörü medeniyetini inşa eden bir kültüre sahip olduklarının altını çizmektedir. Ayrıca cihad kavramını ele alan yazar, bu kavramın sadece savaş anlamına gelmediğini teknik, eğitim ve kültür gibi birçok faydalı alanda yapılacak olumlu çalışmaların birer cihad örneği olduğunu ifade etmektedir. Şu halde Müslümana yakışan bir hayat yaşamak cihad olduğu gibi insanlara faydalı olacak icraat ve eylemlerde bulunmak da cihad olarak görülecektir. (s. 69)

Darulislam ve darulharp konularını ele alan ve bu hususta müctehitlerin görüşlerine yer veren yazar, bu ayrımın artık günümüzde önemini yitirdiğini ifade ederek şöyle bir teklifte bulunmaktadır: "Bugün artık siyasi ve hukuki açıdan olduğu gibi dini bazı konularda da büyük ölçüde işlev ve önemini yitiren darulislam-darulharp ayrımı yerine mevcut uluslararası siyasî, hukukî ve ticarî ilişkiler yanında günümüzde İslam ülkelerindeki siyasî yapılanmalar, Müslüman toplumların gerek birbirleriyle gerek gayri müslim toplumlarla ilişkileri, gayri müslim dünyada giderek artan Müslüman nüfusun durumu bütün halinde ele alınarak bu kavramlar tekrar gözden geçirilmeli ve pratik değer taşıyan yeni tanımlama ve kavramlar oluşturulmalıdır." (s. 89) Burada yazarın darulislam-darulharp ayrımını işlevsel bulmayarak önemini yitirdiğini iddia etmesi eleştiriye açık bir yorum olmakla birlikte, ilgili kavramların güncellenerek zamanın şartları çerçevesinde yeniden yorumlanması gerektiği yönündeki değerlendirme İslam hukukundaki "Ezmanın tegayyürü ile ahkâmın tegayyürü inkâr olunamaz" (Mecelle md. 39) kuralı ile genel kabul görecektir bir teklif olarak görülebilir.

Aşırılık konusuna değinen yazar her konuda olduğu gibi dinde aşırılığın da yanlış olduğunu, İslam'ın orta yolu tavsiye ettiğini, aşırılığın

şiddet ve teröre yol açtığını ifade etmektedir. Dinde aşırılığa sebep olan hususların başında eğitim eksikliği geldiğini ifade eden yazar eğitim ile de doğru dini bilgi arasında bağ kurmaktadır. (s. 109) Dolayısıyla başka alanlarda uzman olursa bile doğru dini bilgi sahibi olunmadığı takdirde de dinde aşırılığa düşülebilecektir.

Sonuç olarak yazar bu eserinde İslam'a göre terör kavramını ele almakta ve düşüncelerini ayet ve hadis nasslarıyla desteklediği gibi fikhî mirasımızdan da faydalanmakta ve İslam'ın terörizmin karşısında olduğunu ve Müslümanların niçin terörist olamayacağını göstermeye çalışmaktadır. Böylece batı toplumları tarafından medya ve kitle iletişim araçlarıyla oluşturulmak istenen yanlış İslam imajını bütünüyle reddederek doğru İslam'ın ne olduğunu fıkıh metinlerinden destekleyerek titiz bir çalışmayla ortaya koymaktadır.

* * *